

[Undervisningsministeren.]

lenævnene; jeg er bare i tvivl om, om man styrker skolenævnene ved at lade dem træffe beslutninger i en række administrative enkeltstager, oven i købet efter faste retningslinjer. Jeg er ikke helt sikker på, at det er den måde, vi bedst styrker nærdemokratiet på, og det er på hele denne problematik, mine betænkeligheder omkring skolenævnenes rolle i denne sag har gået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1-3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes med 91 stemmer mod 42.

Ændringsforslagene nr. 5 og 6, § 1, med de foretagne ændringer, §§ 2-5, ændringsforslag nr. 7 og § 6, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (*Hanne Budtz*): Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om Danmarks biblioteksskole.

(Lovforslaget (nr. 214) findes i tillæg A. sp. 7391, fremsættelsen i tidenden sp. 3749).

Tredje næstformand (*Hanne Budtz*): Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m. v.

(Lovforslaget (nr. 215) findes i tillæg A. sp. 7393, fremsættelsen i tidenden sp. 3749).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Lysholt Hansen: Det er meget naturligt, at disse to lovforslag behandles sammen, idet det ene vedrørende biblioteksskolen jo

er afhængig af, hvorledes en endelig ny lov om folkebiblioteker bliver.

Jeg kan give tilslutning til revisionen af, at loven om Danmarks biblioteksskole udskydes et år, fordi det udvalgsarbejde, der laves nu om bl. a. en basisuddannelse som grundlag for kommende bibliotekaruddannelser, endnu ikke er færdigt, ligesom man heller ikke kender den endelige udformning efter behandlingen i tinget af reglerne for folkebibliotekernes fremtidige virke.

Men jeg kan ikke lade være med at sige med henblik på Danmarks biblioteksskole, at selv om vi udskyder revisionen af selve loven et år, så er problemerne nu med bibliotekarmangelen så alvorlige, at vi ikke må overse, at disse problemer skal finde en løsning også i det finansår, vi er inde i nu.

De opgørelser, der er lavet i en behovsbetænkning, viser, at der i 1985 vil være behov for 6.500 bibliotekarer, og med den nuværende uddannelseskapacitet ude på skolen vil der være til rådighed i 1985 3.500 bibliotekarer. Den undersøgelse, der er foretaget, viser yderligere, at de bibliotekarer, der er uddannet i de seneste år fra Danmarks biblioteksskole, søger deres ansættelse, når de er færdiguddannet, i Københavns omegn og i Nordøstsjælland; de gør det i en sådan grad, at godt og vel 75 pct. af de nyuddannede siden 1965 har søgt deres ansættelse i det nordøstjællandske område, altså et område, hvor kun 35 pct. af befolkningen bor. Godt halvdelen af den nuværende bibliotekarstand er beskæftiget i Nordøstsjælland. En sådan udvikling gør naturligvis, at jo længere vestpå man kommer i Danmark, jo dårligere bliver den bibliotekarmæssige dækning af kommunerne, og det ser vi med megen betænkelighed på.

I Jylland og på Fyn har man omkring 53 pct. af landets samlede indbyggertal, men procentdelen af bibliotekarer i dette område er fra 1960 til 1970 faldet fra 42 pct. af alle bibliotekarer ned til 38,5 pct. Det vil sige, at et stærkt faldende antal får deres ansættelse på Fyn og i Jylland, og der bliver færre og færre muligheder for at få bibliotekarer, jo længere vestpå man kommer. Der er altså en nøje sammenhæng mellem, hvor uddannelsesstedet er, og kommunernes mulighed for at få deres behov dækket ind. Det er således, for lige at tage det helt konkret, at i 1970 var der i Nordøstsjælland en bibliote-

[Lysholt Hansen.]

kardækning på 3,1 pr. 10.000 indbyggere, og i 1975, altså om kort tid, vil man i disse områder have en dækning på 5,4 bibliotekarer pr. 10.000 indbyggere, men i det øvrige land har man i 1970 kun 1,5 bibliotekar pr. 10.000 indbyggere, og om 5 år, i 1975, vil man kun være nået op på 1,7 pr. 10.000 indbyggere. Man ser altså, at udviklingen gør fordelingen mere og mere skæv.

Når jeg tager det frem, er det fordi det hænger meget nøje sammen med mulighederne for at løse også den uddannelsesmæssige side af sagen i provinsen, hvis man skal sørge for, at provinsen får en i hvert fald hæderlig biblioteksmæssig dækning, og det vil også sige et hæderligt antal af de bibliotekarer, der er til rådighed.

Derfor er vi af den opfattelse, at det er nødvendigt, ikke at lave en ny biblioteksskole, men at lave en biblioteksskolefilial i — og jeg vil gerne sige det rent ud — Ålborg. Jeg anser det for nødvendigt at sige, at det netop må blive i det område for at skabe dækning med bibliotekarer i Nord- og i Vestjylland. Hvis uddannelsescentret i Ålborg med alt det, det skal indbefatte, skal klare sig, så er det nødvendigt, at vi får lavet en sådan biblioteksskolefilial i Ålborg.

Dermed har jeg ikke taget stilling til, hvor andre, endelige og selvstændige biblioteksskoler skal placeres. Det kan nemlig være rigtigt, at der senere måske også skal være en skole i Odense, hvem ved noget om det? Man kan heller ikke lade Århus ude af overvejelserne. Men den akutte bibliotekarmangel kan efter min mening klares ved, at der laves en filial af den nuværende biblioteksskole i Ålborg omfattende 100 elever, så hurtigt som det er muligt at skabe denne skole på en forsvarlig vis. Jeg håber altså, det kan lade sig gøre i indeværende år.

Jeg skal dernæst sige et par ord om det lovforslag, der foreligger om folkebibliotekerne. Det er også et forslag om at udskyde den nuværende folkebibliotekslovs ændring i et år, og det kan vi give tilslutning til. Når lovforslaget fremsættes, er det selvfølgelig,

fordi det står i den eksisterende lov, at der skal ske en sådan fremsættelse, men det skyldes også, at centralbibliotekstilskuddene ville falde helt bort pr. 1. april, hvis vi ikke fik en lovændring igennem.

Vi kan tiltræde det af ministeren foreslåede, at det antal centralbiblioteker, der er fra 1. april — det er jo for længst bestemt hvilke — får det grundtilskud på 60.000 kr., der er tale om, foruden 2 kr. pr. indbygger, og at man naturligvis fratrækker grundtilskuddet inden for hvert amts område for de biblioteker, hvis centralbiblioteksfunktion falder bort.

Vi kan også tiltræde, at man bevarer muligheden for, at de fælleskommunale samlinger, så spredt som de nu ligger — som regel også i relation til centralbiblioteket — kan fortsætte.

Vi havde naturligvis gerne set, at vi allerede i indeværende samling havde fået den store ændring af biblioteksloven, som vi anser for nødvendig, men vi må erkende, at der er en så nøje sammenhæng mellem skolebibliotek og folkebibliotek, at det ikke lader sig gøre på nuværende tidspunkt, for havde man gennemført det forslag, som ligger i betænkningen om folkebibliotekerne, ville dermed kapitel 4 i den nuværende lov være gået ud, og det vil sige, at der ikke længere ville være lovhjemmel for skolebibliotekerne. Det ville naturligvis være uacceptabelt, ikke mindst for de kommuner, som man har lovet, at der ikke skal ske ændringer i deres tilskudsmæssige forhold inden for det år, der begyndte nu den 1. april.

Jeg er glad for en bemærkning i ministerens fremsættelsestale om, at man har overvejet at tage nogle af de i betænkningen fremsatte forslag med allerede nu, men alligevel har foretrukket at vente til oktober. Jeg er glad for ikke mindst, at man nu gør det klart, at linjen vil være den, at de reducerede tilskud til biblioteksvæsenet, som blev gennemført for et par år siden, fremtidig vil blive ændret til en sats på 33 1/3 pct. plus 1 pct. til bibliotekernes rådighedssum,

[Lysholt Hansen.]

idet vi hermed fra 1. oktober har et tilsagn om, at kommunerne vil få en dækning på 34 1/3 pct. af deres biblioteksudgifter. Jeg anser det for vigtigt, at kommunerne nu får den besked, at det er regeringens ønske i en periode i hvert fald at give denne dækning. Det er klart, at biblioteksområdet ligesom en række andre områder må ind under den samlede bedømmelse af byrdefordelingen, men det er lige så klart, at det ikke kan være rigtigt at trække bibliotekerne ud til en særbehandling.

Jeg er af den opfattelse, at det, man trænger til ude i kommunerne, er at vide, hvordan tilskuddene vil være i denne opbygningsperiode. Jeg vil ikke afvise, at vi på et eller andet tidspunkt kan blive nødt til at aftrappe også det 34 1/3 pct.s tilskud, der vil blive ydet efter den 1. oktober, og gå over til objektive kriterier. Men det er helt klart, at en række landkommuner ikke får løst deres biblioteksmæssige forhold ved, at man slår en række landkommuner sammen, som i forvejen hver for sig har haft et dårligt biblioteksvæsen. Derfor må der i de kommende år være en animering til at udbygge biblioteksvæsenet, og denne animering må være denne beskedne tilskudssats i en årrække, indtil biblioteksvæsenet er udbygget.

Jeg vil gerne sluttelig gøre opmærksom på, at der i de nye kommuner i øjeblikket sker noget for mig at se uhyre glædeligt, ved at man over kommunegrænserne og ofte i samarbejde med centralbiblioteket søger at skabe dels stationære biblioteker også i de mindre landkommuner, dels en bogbusmæssig betjening. Det er ret dyrt for disse kommuner, og vi ved, der er låneloft, og der er begrænsede muligheder for stigning i udskrivning. Jeg tror, det vil være klogt, at man siger: nu giver vi dette tilskud i en årrække, hvor I etablerer, og når der så er gået en årrække, må I regne med, at I selv skal klare problemerne.

Det er glædeligt at se, hvorledes væksten er helt eventyrligt stærk i udlån, i forbrug af bibliotekernes mange tilbud også i landkommuner med indbyggertal mellem 5.000 og 10.000, som ellers har svært ved at løse denne opgave. Det viser sig, at når man får disse nye ordninger med tilbud om plader, med tilbud om hjælp til arrangementer osv.,

så sker der noget, og det er glædeligt, specielt i landkommuner, at der ligesom nu skabes nyt liv omkring biblioteket eller omkring bogbussen. Den giver inspirationen på et tidspunkt, hvor forsamlingshusene er forældede, hvor de ikke bruges mere; der skabes altså nyt liv omkring biblioteksvæsenet.

Jeg er meget taknemmelig for, at vi har fået denne besked om, at der fra oktober vil blive fremsat forslag, der giver denne tilskudsprocent, således at kommunerne ved, hvad de har at rette sig efter.

Ellen Strange Petersen: På det konservative folkepartis vegne kan jeg give tilslutning til, at revisionen af loven om Danmarks biblioteksskole udskydes endnu et år. Vi kan godt se det hensigtsmæssige i, at man vil afvente en betænkning fra det udvalg, der arbejder med en revision af bibliotekaruddannelserne.

I ministerens fremsættelsestale siges det, at dette udvalg endnu ikke har kunnet slutte sit arbejde, fordi man bl. a. må afvente resultatet af overvejelserne vedrørende folkebibliotekernes fremtidige opgaver. Da der formentlig skal nedsættes et udvalg vedrørende ændringen af loven om folkebiblioteker, vil jeg foreslå, at lovforslaget vedrørende biblioteksskolen henvises til det samme udvalg, selv om der altså kun er tale om en udskydelse af revisionen. Der er jo en nøje sammenhæng mellem disse love, og jeg mener, det er rimeligt, både at folkettinget har en mulighed for at blive orienteret på nuværende tidspunkt, og at interesserede udefra har et udvalg at rette henvendelse til.

Den gældende lov af 8 juni 1966 om biblioteksskolen er en rammelov, og jeg husker tydeligt, hvordan man ved vedtagelsen af den havde en fornemmelse af, at folkettinget ikke havde en helt tilfredsstillende indflydelse på forholdene. Derfor påskønner jeg også, at ministeren i sin fremsættelsestale nu fremhæver, at det dengang klart blev understreget i det daværende udvalgs betænkning, at selv om det er en rammelov, bør væsentlige ændringer forelægges for tinget. Nu går der så mange forlydender, som jeg synes et folketingsudvalg, der beskæftiger sig med biblioteksproblemer, bør indvies i.

Der er vist almindelig enighed om, at en

[Ellen Strange Petersen.]

udvidelse af biblioteksskolen er påkrævet på grund af bibliotekarmangel, og at det vil være praktisk og af geografiske grunde ønskværdigt, om en sådan udvidelse sker ved, at man får en ny biblioteksskole et sted ude i landet, men skal det være en selvstændig skole eller en filial af skolen i København?

Nu forstod jeg på hr. Lysholt Hansen, at han havde afgjort, at det skal være en filial, at den skal ligge i Ålborg, og at den skal komme i år, men jeg synes nu, det ville være rart, om vi andre også fik en mulighed for at have en vis indflydelse på, hvad der skal laves, og hvor en eventuel skole skal ligge.

Der er også andre problemer i den forbindelse. Skal biblioteksuddannelsen fortsat være en selvstændig uddannelsesform, eller skal man søge at integrere den i anden højere uddannelse? Der er grund til overvejelser både med hensyn til placeringen af uddannelsen og til en eventuel forsøgsordning i forbindelse med andre uddannelser.

Også af hensyn til bevillingsproblemerne mener jeg, det er nyttigt, at folketinget tidligt bliver taget med på råd. Vi er alle interesserede i at skabe de bedst mulige betingelser for de forskellige uddannelser og samtidig i at gøre det på en rationel måde, så der spildes mindst muligt i tid, kræfter og penge.

Mit parti kan også tiltræde, at revisionen af loven om folkebiblioteker bliver udskudt et år, og vi kan tiltræde de justeringer af den bestående lov, som forslaget indeholder, og som hr. Lysholt Hansen indgik i omtalte.

Når jeg alligevel gerne vil have lovforslaget i udvalg, er det på grund af de to forhold, der er udførligt omtalt både i bemærkningerne til lovforslaget og i ministerens fremsættelsestale. Det ene vedrører de økonomiske problemer og det andet spørgsmålet om skolebiblioteker m. v.

Den borgerlige regerings byrdefordelingsudvalg besluttede for ca. et år siden, at dette udvalgs sekretariat i samarbejde med de interesserede parter skulle foretage en vurdering af mulighederne for en omlægning af det hidtidige tilskudssystem på biblioteksområdet til et generelt tilskud efter objektive udgiftskriterier, og samtidig skulle der foretages en vurdering af de krav til standarder og normer, der på biblioteksområdet

stilles til kommunerne. Det fremgår af ministerens fremsættelsestale, at den nuværende regering lader dette arbejde fortsætte, idet man har besluttet at optage forhandlinger med de kommunale organisationer om såvel tilskud som standarder og normer, og det kan vi fra de tidligere regeringspartier jo kun være tilfredse med. Jeg tror personlig, at de sparebestræbelser, man fra alle sider synes at acceptere som nødvendige, bedst kan gennemføres, hvis man går i dybden med hver enkelt lov. Der bør ikke være et enkelt område, der skal holde for, når sparekniven tages frem.

Bibliotekernes samlede driftsudgifter udgjorde i 1970-71 300 mill. kr., hvoraf skolebibliotekerne tegnede sig for 60 mill. kr., og statens tilskud er ca. 1/3.

Efter det konservative folkepartis opfattelse bør regler om bogbestand, tilvækst, kassation osv. såvel i voksenafdelingen som i børneafdelingen ligesom bestemmelser om åbningstider kunne overlades til det lokale initiativ, nu da vi har fået de større kommunale enheder. Og går man over til et generelt tilskud efter objektive kriterier som erstatning for refusionsordningen, medfører det, at kommunerne overtager det fulde økonomiske ansvar på biblioteksområdet. Vi tror, det vil være en for borgerne god økonomisk løsning og samtidig en arbejdsmæssig forenkling, idet man undgår unødigt administration.

Ministeren for kulturelle anliggender mener ikke, at spørgsmålene omkring skolebiblioteker og centraler for undervisningsmidler er tilstrækkeligt afklaret til en lovændring i denne omgang. Jeg vil dog gerne spørge ministeren, om det ikke vil være muligt at få draget disse institutioner ind under skoletilsynsloven, sådan at skolenævnene får indflydelse på, hvad der bruges fra disse kilder i undervisningen. Man har i den sidste tid set nogle uheldige eksempler fra seksualundervisningen, som jo har været omtalt flere gange i dagens løb, hvor lærere har benyttet classesæt, der var unddraget skolenævnene og dermed forældrenes godkendelse. Der er, som det også fremgår af undervisningsministeriets betænkning nr. 621 fra 1971, et hul i loven, som jeg håber vi kan få stoppet; jeg vil tro, der er enighed om det. Det er jo noget paradisk, at skolenævnene har indflydelse på indkøb af skolebøger,

[Ellen Strange Petersen.]

men ikke på lån af classesæt, som børnene så låner. Jeg håber, ministeren vil bistå med at få dette rettet, også selv om man ikke gennemfører en større ændring for skolebibliotekerne og skolecentralerne.

A. Chr. Andersen: Da mit partis ordfører i denne sag, fru Merete Bjørn Hanssen, er forhindret i at være til stede, skal jeg på mit partis vegne udtale, at vi kan tiltræde, at revisionen af loven om Danmarks biblioteksskole udskydes til næste samling. Det er selvfølgelig rigtigt, som det allerede er sagt her, at der er et meget stort behov for at få udviklet denne skolevirksomhed, så man kan få det nødvendige antal bibliotekarer uddannet, men det udvalg, der skal forbedre denne revision, er, som det anføres i bemærkningerne, ikke færdigt med sit arbejde, herunder også forslag om fastlæggelse af folkebibliotekernes fremtidige opgaver, og det er nok naturligt at afvente dette udvalgs arbejde, før man skrider til lovgivning om biblioteksskolen m.v.

Vedrørende forslaget om ændring af lov om folkebiblioteker m. v. skal jeg også på mit partis vegne tiltræde, at revisionen udskydes til næste år. Det er også her rigtigt at afvente de drøftelser, der bl. a. foregår med de kommunale organisationer om de problemer, der er opstået på grund af den ændrede kommunestruktur, herunder overgangen til heltidsbiblioteker, samt fastlæggelse af centralbibliotekers opgaver og finansiering. Jeg skal altså ikke gå i enkeltheder med disse spørgsmål her; muligvis får vi et udvalgsarbejde, hvor man kan kigge lidt mere på det, men i øvrigt må det være rigtigt at afvente de forhandlinger, som man på forskellig vis har om disse områder.

Der er netop det for kommunerne meget store spørgsmål, om skolebibliotekerne skal overføres til folkeskolens område; det er i hvert fald et spørgsmål, som jeg tror man er meget interesseret i snarest at få afklaret.

Jeg kan som sagt på mit partis vegne tiltræde, at revisionen udskydes.

Forslaget om at fiksere tilskuddet til centralbibliotekerne kan vi også tiltræde som en engangsforanstaltning, idet vi forventer, at man på grundlag af forhandlinger med de kommunale organisationer kommer frem til et forslag om ydelse af tilskud, gerne efter

objektive kriterier. Jeg kan også godkende, at man indtil videre har opretholdt den hidtidige ordning med tilskud til de fælleskommunale samlinger, men deres fremtidige forhold skal jo også tages op i forbindelse med spørgsmålet om, hvorledes det skal gå med skolebibliotekerne.

Som sagt kan vi tilsige en velvillig behandling af lovforslagene.

K. Helveg Petersen: Må jeg sige om forslaget om Danmarks biblioteksskole, at det naturligvis havde været godt, hvis vi havde haft et forslag til den nye lov. Det er givet, at når der kommer en lov frem med ændringer i skolens opbygning osv., vil det være egnet til at sætte gang i udviklingen også med hensyn til elevpladser. Nu kan man jo godt få flere elevpladser, selv om der ikke laves en ny lov, og jeg vil meget henstille til ministeren, at han gør, hvad der er ham muligt, for at vinde gehør for tanken om de nødvendige elevpladser, for der er jo, som hr. Lysholt Hansen udtrykte det, et vældigt behov.

I øvrigt vil jeg sige, at jeg synes, det er meget vigtigt, om det udvalg, der er i gang, får dybdeboret i alle de problemer, der hører med, når man skal diskutere det fremtidige samarbejde mellem biblioteksuddannelsen og uddannelsescentrene. Nu skal jeg slet ikke komme ind på, hvor man i givet fald skal placere filialer, og jeg synes ikke, vi skal tage den debat her, men jeg vil understrege, at det, da vi havde loven til behandling — jeg tror, det var i 1966 — var et vigtigt spørgsmål at finde ud af, hvordan vi kunne integrere denne uddannelse i andre videregående uddannelser. Dette problem lægger jeg megen vægt på vi får løst ved en kommende revision, og jeg håber derfor, at man i udvalget har nogle virkelig gode ideer, der viser, hvordan denne indpasningsproces kan muliggøres. Det er også vigtigt, at man får set grundigt på de krav, der stilles i forbindelse med bibliotekernes udviklede opgaver.

Må jeg med hensyn til det andet lovforslag sige, at også her havde det jo været rart, om vi havde haft et forslag foran os, der kunne give anledning til den brede debat, som vi har til gode om folkebibliotekernes funktioner. Da udsættelse fandt sted sidste gang, fremlagde jeg nogle synspunk-

[K. Helveg Petersen.]

ter, som vi altså ikke har fået diskuteret, men som vi forhåbentlig meget snart ved begyndelsen af næste folketingsssamling kommer ind på.

Når vi nu taler om uddannelse, som vi nylig har gjort det i forbindelse med det 8. og 9. skoleår, må vi ikke glemme, at der ligger en lang række uddannelsesproblemer og venter på deres løsning, uddannelsesproblemer, som har en anden karakter end dem, vi er inde på. når vi drøfter den formaliserede undervisning, som vi kender den inden for de enkelte uddannelsesafsnit: hele spørgsmålet om voksenundervisning, og hvordan vi kan give de enkelte mennesker mulighed for at gennemføre deres egen uddannelse, forbindelsen mellem bibliotekerne og de formelle uddannelser, mellem bibliotekerne og de videregående uddannelser og de audio-visuelle hjælpemidlers benyttelse i hele dette kompleks. Der ligger nogle vældige opgaver og venter. Hertil kommer den anden relation: bibliotekernes placering i bestræbelserne for at skabe rammer for den individuelle udfoldelse, sådan som vi har været inde på det i vore kulturdebatter.

Jeg forstår, der er meget, der har talt for en udsættelse, først og fremmest de drøftelser, der hører til i forbindelse med byrdefordelingsproblematikken; jeg har deltaget i nogle af de drøftelser, så jeg ved, hvor svært og indviklet det er.

De forslag til ændringer, der er fremsat, kan jeg tiltræde; jeg synes, det er rimelige ændringer, og jeg kan altså tilsige mit partis velvillige medvirken ved gennemførelse af disse to lovforslag.

Kristine Heltberg: Som det fremgår af ministerens ord, er der vægtige grunde til at udskyde revisionen af loven om Danmarks biblioteksskole, og jeg skal ikke komme med mange bemærkninger — der er sagt så mange ting, som man kan slutte sig til, uanset hvilket parti man repræsenterer i denne sag.

Det er ganske givet, at det er af største vigtighed for os at diskutere spørgsmålet om biblioteksuddannelsens indplacering i systemet af uddannelser i landet overhovedet, herunder specielt indplaceringen i uddannelsescentrene, således som de er ved at opstå

rundt omkring i landet. Denne debat om uddannelsen kommer også til at omfatte problemet om de forskellige typer af bibliotekaruddannelse, og det forekommer mig at være af største vigtighed, at man tager en helt principiel debat om bibliotekaruddannelsernes placering, ikke blot i forhold til andre uddannelser af lignende type, men også deres indbyrdes forhold.

Man må desuden, som hr. Lysholt Hansen så klart gjorde rede for det, gøre en vældig indsats for at modvirke skævheden i udviklingen af bibliotekerne i de tættest befolkede og de mindre tæt befolkede områder. Hertil kan en biblioteksskoles placering være et meget væsentligt bidrag.

Man kan måske beklage, at tiden åbenbart endnu ikke er inde til den revision af loven om folkebibliotekerne i det hele taget, som længe har været bebudet. Det foreliggende lovforslag om ændring af loven om folkebiblioteker indebærer jo blot, at det bliver muligt for de nuværende centralbiblioteker og skolesætsamlinger og folkebibliotekssamlinger af forskellig art at leve videre med de tilskud, de hidtil har haft bortset fra den forståelige inddragelse af grundbeløbet på 60.000 kr. pr. nedlagt centralbibliotek.

I denne forbindelse kan man kun beklage, at ministeren endnu ikke har set sig i stand til at retablere de ved spareforanstaltningerne for et års tid siden gennemførte nedskæringer i statens tilskud. Vi må håbe, at arbejdet med et forslag til omlægning af det nuværende tilskudssystem snart er så vidt fremskredet, at denne principielle debat om folkebibliotekernes og biblioteksskolens placering kan blive taget op. Som situationen er i øjeblikket, kan vi kun love at bidrage til de to lovforslags gennemførelse.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen): Jeg vil gerne takke ordførerne for den tilslutning til de to lovforslag, som er blevet givet her i dag. Jeg synes, det er rigtigt, at vi får et udvalgsarbejde, hvor også en række af de problemer, som skal tages op i forbindelse med revisionen, kan drøftes. I den forbindelse vil jeg gerne sige til fru Kristine Heltberg, at det er vores hensigt at komme med et forslag straks i den nye folketingsssamling, sådan at det altså ikke er en meget langvarig udskydelse,

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

der bliver tale om, idet vi får et forslag til debat allerede i oktober måned forhåbentlig, i hvilken forbindelse vi kan komme i gang med hele den drøftelse af problemerne, som er nødvendig.

Det er rigtigt, at selve spørgsmålet om uddannelsen af bibliotekarer trænger sig vældig på; både hr. Lysholt Hansen og hr. K. Helveg Petersen var inde på spørgsmålet. Jeg vil da gerne så hurtigt som muligt fremme den sag, og det er også muligt at komme i gang uden at afvente, skal vi sige den endelige betænkning på dette område, ved at starte en afdeling eller filial, eller hvad man vil. Jeg tror heller ikke, vi skal afgøre placeringen her i dag; der er ting, der taler både for den ene og for den anden by. Men der er én ting, som jeg gerne vil understrege i øvrigt, og det er, at man meget ofte overser, at egnsudvikling og uddannelsescentre går hånd i hånd. Det kunne tale for en placering i Ålborg, hvor vi har den arbejdsløshed, der stadig væk ikke er blevet bekæmpet. Jo flere uddannelser man placerer i disse uddannelsescentre, jo mere trækker det til sig, og det er i hvert fald et væsentligt argument også i den samfundsøkonomiske husholdning. Det, det drejer sig om, er jo først og fremmest at skaffe pengene, og hvis vi kan få kigget kasserne igennem en gang til, så skal jeg være den første til at se at komme i gang med disse problemer.

Med hensyn til folkebibliotekerne havde jeg selvfølgelig også gerne set den store ændring nu, men der er altså de hensyn, der er nævnt; der er hensynet til skolebibliotekerne, der er forhandlingerne med de kommunale organisationer, og der er også spørgsmålet om de objektive kriterier, spørgsmålet om standard og normer. Det er selvfølgelig heller ikke noget, vi skal foregribe nu, men der er én ting, jeg vil pege på, nemlig at det vil nok ikke være det lykkeligste, hvis folkebibliotekerne var det eneste, der kom ind under de objektive kriterier. Det ville være et forkert udgangspunkt for sådanne ordninger.

Jeg tror, det er rigtigt, at man skal nå frem til objektive kriterier, men det er nok et spørgsmål, hvornår man skal gøre det. Før man har skabt den ligestilling i biblioteksvæsenet, som vi arbejder på i øjeblik-

ket, på et tidspunkt hvor det stadig væk er under udbygning, skal man næppe begynde på dette område. Vi skal vel heller ikke se bort fra, at der netop i disse år sker en udvikling, der betyder, at folkebibliotekerne i højere grad end nogen sinde før bliver samlingsstedet for kulturelle aktiviteter, mere end de har været det før, og kan samle nye kredse. Man må tage disse ting med ind i overvejelserne af, hvornår man skal overgå til objektive kriterier; derfor synes jeg, det er meget væsentligt, at det ikke bliver her, man begynder på disse ting.

Vil vi føre kulturpolitik her i landet, så er vel nok et af de steder, hvor vi skal fastholde den udvikling, vi er inde i, netop biblioteksvæsenets område. Det er altså en af de ting, som jeg mener vi må drøfte meget nøje igennem både i byrdeudvalget og partierne imellem, når vi skal til den store ændring af loven.

Derudover vil jeg blot gøre en bemærkning til fru Ellen Strange Petersen, som spurgte, om skolebibliotekerne og undervisningscentralerne kunne komme under skoletilsynsloven. Det er sådan set ikke min afdeling, om jeg så må sige, men jeg vil da tro, at i det øjeblik man skal lave en særlig lovgivning for skolebibliotekerne, hvilket jo vil være nødvendigt med den ændring, der skal ske, så må man også kunne tage spørgsmålet op, hvordan de skal placeres i fremtiden, hvor man har den indsigt, som er nødvendig for at følge disse biblioteker.

Endelig skal jeg svare på spørgsmålet om, hvorvidt fikseringen er en engangsforeteelse, om man så må sige: ja, det er det, al den stund det store revisionsforslag kommer i begyndelsen af den nye folketingssamling.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grethe Hækkerup):
Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om valgmenigheder.

(Lovforslaget (nr. 166) findes i tillæg A. sp. 2689, fremsættelsen i tidenden sp. 3114).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Falk Hansen: Erfaringsmæssigt er det jo sådan, at lovgivningen inden for det kirkelige område ikke sjældent er egnet til at sætte sindene i bevægelse, i hvert tilfælde uden for denne sal. Sådan må det vel naturligt være, når det drejer sig om kirkelige spørgsmål, og der har da også altid været tradition for, at man fra folketingets side gik uhyre varsomt til værks, når noget skulle ændres.

Denne forsigtighed har på den ene side medført, at ingen med rette har kunnet bebrejde folketinget, at man herfra gennem lovgivning har grebet dybere ind i kirkens liv og funktioner. Men på den anden side har det vel også medført, at udviklingen netop inden for kirken på en række områder er foregået overordentlig langsomt, ja, nogle ville vel — med nogen ret — sætte et spørgsmålstegn ved ordet udvikling og sige, at der stort set kun har fundet en ajourføring sted på nogle områder af den kirkelige lovgivning, hvor det faktisk var helt bydende nødvendigt.

Sådan er det også med det lovforslag om valgmenigheder, som vi behandler i dag. I den form, kirkeministeren har fremsat det, er det næppe egnet til at skabe de store modsætninger partierne imellem.

Det er heldigvis blevet moderne at tale om, at love bør affattes i et sprog, der er så forståeligt, som det overhovedet er muligt, og jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke kirkeministeren, fordi ministeren i konsekvens heraf rent sprogligt har omarbejdet hele loven, så den nu fremtræder i en sprogdragt, der uvilkårligt må virke ikke så lidt mere tiltalende i dag, end tilfældet ville have været, hvis man blot havde ændret lidt i paragrafferne i den gamle lov fra 1903. Ikke mindst kirkelig lovgivning har, hvilket vel nok hænger sammen med de forholdsvis få ændringer, der gennem årene er foretaget, ofte en karakter, der minder om hengemt konserves. Jeg synes, det er et prisværdigt

initiativ i retning af sproglig fornyelse, der har fundet sted, og jeg håber, ministeren vil følge succesen op, når andre kirkelige love hen ad vejen skal til revision og ændring.

Men for at det nu ikke skal være bar roser på det sproglige område, kan jeg ikke lade være med at nævne et par pudserlige udtryk i forbindelse med dette lovforslag. Således bruger ministeren i sin skriftlige fremsættelse udtrykket „lovens givelse“, ligesom jeg må tilstå, at det ikke helt står klart for mig, hvad der i bemærkningerne til lovforslagets § 3, stk. 3, dækker sig bag det besynderlige udtryk „ubetænkeligt“. Men for nu ikke at stå tilbage for ministeren, kan jeg måske håbe at få dette afdækket under debatten.

Selve lovforslaget med ændringerne kan jeg tilslutte mig.

Det må være rimeligt på baggrund af den almindelige præstemangel, at man ikke opretholder bestemmelsen om, at en valgmenigheds anerkendelse skal tilbagetages, hvis det ikke inden 6 måneder lykkes at få ny præst til menigheden, ligesom det må forekomme rigtigt at ophæve bestemmelsen om, at ingen kan få stadfæstelse som præst for mere end én menighed.

Hvis biskoppen finder, at en valgmenighed ikke betjenes på forsvarlig vis, foreslås det, at han skal kunne stille forslag over for ministeriet om tilbagekaldelse af menighedens anerkendelse. Også dette må siges at være en fornuftig nyskabelse.

Som en naturlig konsekvens af loven om kongelig udnævnelse af visse tjenestemænd, loven af 28. april 1971, skal anerkendelse af valgmenigheder fremtidig meddeles til kirkeministeren.

At bestemmelsen om, at de, der søger om anerkendelse af en valgmenighed, skal have egen husstand, ændres til, at de skal opfylde betingelserne for at have stemmeret ved menighedsrådsvalg, og at minimumsantallet af ansøgere forhøjes fra 20 til 50, kan jeg ganske tilslutte mig.

Jeg har bemærket, at ministeren på nogle punkter har fulgt den kirkelige strukturkommissions betænkning, men på andre punkter har taget en anden stilling end kommissionen. Det er vel første gang, der i et lovforslag henvises til denne kommissions arbejde og indstilling, og jeg tror, det vil glæde mange både her i salen og ud over landet også med henblik på kommende lov-